

Ohje asiakkaan tunnistamisesta

Taustaa

Suomen lainsäädännön (mm. rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva lainsäädäntö) ja viranomaisohjeiden mukaan pankkien tulee tunnistaa ja tuntea asiakkaansa. Asiakkaan tunteminen tarkoittaa kaikkia niitä menettelytapoja, joilla varmistutaan asiakkaan oikeasta henkilöllisyydestä sekä siitä, että asiakkaan toimintaa ja taustoja tunnetaan niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää. Asiakkaan tuntemiseen sisältyy muun muassa asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen. Asiakkaan tunnistamisella tarkoitetaan asiakkaan henkilöllisyyden selvittämistä asiakkaan toimittamien tietojen perusteella. Asiakkaan todentamisella tarkoitetaan menettelytapoja, joilla varmistutaan asiakkaan oikeasta henkilöllisyydestä.

Pankki tunnistaa ja todentaa asiakkaansa joko itse tai asiamiehen välityksellä. Tämän ohjeen mukaisia menettelytapoja noudatetaan OP Yrityspankin asiakkaan tunnistamisessa rahoitushakemusta täytettäessä tai rahoitussopimusta allekirjoitettaessa silloin, kun OP Yrityspankin ja OP Yrityspankin yhteistyökumppanin välillä on sovittu siitä, että yhteistyökumppani toimii OP Yrityspankin asiamiehenä (jäljempänä "Asiamies").

Selvyyden vuoksi todetaan, että Asiamiehellä voi olla myös itsenäisiä vastuita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvän lainsäädännön perusteella.

Mitä asiakkaan tunnistamisella ja todentamisella tarkoitetaan

Pankin tulee henkilöasiakkaan osalta varmistua asiakkaan henkilöllisyydestä ja varmentaa se luotettavasta lähteestä.

Pankin tulee tunnistaa ja todentaa yritysasiakkaansa luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä olevista asiakirjoista, esimerkiksi kaupparekisteriotteesta tai vastaavasta ulkomaisesta rekisteriotteesta. Myös yrityksen puolesta toimivat henkilöt on tunnistettava ja heidän henkilöllisyys on todennettava.

Lähtökohtaisesti pankki hankkii kaupparekisteriotteen tai vastaavan ulkomaisen rekisteriotteen asiakkaastaan. Tarvittaessa asiakas toimittaa kyseiset asiakirjat pankille, jos pankki ei niitä muutoin kykene hankkimaan julkisista lähteistä.

Ennen pankin ja asiakkaan välisen asiakassuhteen aloittamista, pankin tulee selvittää asiakkaan liiketoiminnan luonne, laatu sekä laajuus.

Hyväksyttävät henkilöllisyystodistukset

Henkilö tulee voida luotettavasti tunnistaa esitetystä henkilöllisyystodistuksesta. OP Yrityspankin asiakkaaksi tulevan henkilön henkilöllisyyden todentamisasiakirjoiksi hyväksytään vain seuraavat voimassa olevat tunnistamisasiakirjat.

A) SUOMALAISEN VIRANOMAISEN MYÖNTÄMÄ VOIMASSA OLEVA

- 1 Passi
- 2 Henkilökortti (1.3.1999 jälkeen myönnetty, myös väliaikainen)
- 3 Ajokortti (Suomen kansalaiselle 1.10.1990 jälkeen myönnetty)
 - EI kuitenkaan väliaikainen ajokortti, tilapäinen tai mobiiliajokortti (sähköinen ajokortti) eikä ulkomaalaiselle myönnetty (ajokortissa synnyinpaikka xxx) tai vaihdettu ajokortti (ajokortissa ehtokoodi 70).
- 4 Diplomaattipassi
- 5 Merimiespassi

B) ULKOMAISEN VIRANOMAISEN MYÖNTÄMÄ VOIMASSA OLEVA

- 1 Passi
- 2 Diplomaattipassi
- 3 ETA-maiden sekä Sveitsin ja San Marinon viranomaisen myöntämä matkustusasiakirjaksi hyväksytty henkilökortti (tarkistus Prado –palvelusta)

Henkilöllisyystodistuksen tietojen tarkastaminen ja dokumentointi

Asiakkaan henkilöllisyyden tarkastavan Asiamiehen tulee ottaa henkilötodistus haltuunsa. Asiamies ei saa tyytyä siihen, että henkilötodistusta ainoastaan näytetään asiakkaan henkilötunnuksen toteamiseksi. Asiamiehen tehtävä on varmistaa asiakkaan henkilöllisyys voimassaolevasta, luotettavasta asiakirjasta. Jos Asiamies ei pysty luotettavasti tunnistamaan henkilöä esitetystä henkilöllisyystodistuksesta, esitettyä henkilötodistusta ei voi hyväksyä.

Asiamiehen tulee tarkastaa henkilöllisyystodistuksesta seuraavat seikat:

- henkilön nimi,
- se, että todistus kelpaa henkilöllisyystodistukseksi,
- henkilöllisyystodistus on voimassa,
- valokuvasta tunnistaa esittäjän,
- todistuksessa oleva ikä täsmää esittäjän ikään,
- todistuksen merkintöjä ei ole muutettu,
- nimikirjoitus todistuksessa vastaa asiakkaan allekirjoitusta,
- valokuva on "oikeaikäinen" todistuksen antoajankohtaan nähden,
- todistuksen valokuvan päälle ei ole kiinnitetty toista kuvaa,
- todistuksen kuvat jatkuvat ehjinä valokuvan sisällä,
- todistuksen merkintöjä ei ole muunneltu, tekstissä ei ole raaputuksia, päällekirjoituksia, ylimääräisiä kohoumia tms. korjauksia ja
- todistus on ehjä myös takapuolelta.

Dokumentointi

A) HENKILÖASIAKKAAN OSALTA TULEE SELVITTÄÄ AINA:

- asiakkaan täydellinen nimi,
- henkilötunnus tai ulkomaalaisen henkilön osalta syntymäaika ja kansalaisuus ja
- PEP-tieto. Asiakas on PEP (politically exposed person) tai PEP:in lähipiiriä, mikäli hän itse, hänen perheenjäsenensä tai yhtiökumppaninsa toimii tai on toiminut vuoden sisällä merkittävässä julkisessa tehtävässä.

Poliittisesti vaikutusvaltaiseksi henkilöksi katsotaan henkilö, joka toimii tai on toiminut:

- valtionpäämiehenä, hallituksen päämiehenä, ministerinä, vara- tai apulaisministerinä
- parlamentin jäsenenä (esimerkiksi kansanedustajat, MEP:it)
- poliittisten puolueiden johtojen jäsenenä
- ylimpien tuomioistuinten (Suomessa korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, työtuomioistuin ja vakuutuslaitos), perustuslakituomioistuimen tai muun vastaavan oikeuselimen jäsenenä, jonka päätöksiin ei voida poikkeustapauksia lukuun ottamatta hakea muutosta
- tilintarkastustuomioistuimen ja valtiontalouden tarkastusvirastoa vastaavan valtion varainhoitoa tarkastavan ylimmän päättävän elimen jäsenenä
- keskuspankin johtokunnan jäsenenä
- suurlähettiläänä tai asiainhoitajana
- puolustusvoimissa vähintään kenraalikuuntaan kuuluvana upseerina (esimerkiksi amiraalit)
- valtion kokonaan omistaman yrityksen hallinto-, johto- ja valvontaelimen jäsenenä
- kansainvälisten yhteisöjen johtajana, varajohtajana ja hallituksen jäsenenä

Henkilö on PEP:in lähipiiriä silloin, jos merkittävässä julkisessa tehtävässä on toiminut joku hänen seuraavista läheisistään:

- aviopuoliso tai kumppani, joka asianomaisen maan kansallisessa lainsäädännössä rinnastetaan aviopuolisoon (Suomessa: rekisteröity parisuhde)
- lapset
- vanhemmat
- aviopuolison tai kumppanin vanhemmat
- yhtiökumppanit

Henkilöllisyystodistuksesta tulee ottaa kopio ja kopioon tulee merkitä päivä, jolloin tunnistaminen ja todentaminen on tehty ja kuka sen on suorittanut. Kopio tulee liittää OP Yrityspankille tuleviin asiakirjoihin, tai vaihtoehtoisesti merkitse henkilöllisyystodistuksesta OP Yrityspankin ja asiakkaan väliseen sopimukseen

- henkilön nimi ja henkilötunnus,
- henkilöllisyyden todentamisessa käytetyn asiakirjan nimi, asiakirjan myöntäjä sekä asiakirjan numero tai muu tunnistetieto kuten asiakirjan anto-aika tai voimassaoloaika ja
- koska todentaminen on tehty ja kuka sen on suorittanut.

B) YRITYSASIAKKAAN OSALTA TULEE AINA SELVITTÄÄ:

- omistajien ja tosiasiallisten edunsaajien nimi, henkilötunnus tai syntymäaika, kansalaisuus ja omistusosuus ja
- PEP-tieto. Onko yrityksen tosiasiallinen edunsaaja tai tosiasiallisen edunsaajan perheenjäsen tai yhtiökumppani toiminut merkittävässä julkisessa tehtävässä viimeisen vuoden aikana.

Yhtiön tosiasiallisena edunsaajana pidetään luonnollista henkilöä, joka

- omistaa suoraan tai välillisesti yli 25 % osakkeista tai osuuksista
- käyttää suoraan tai välillisesti yli 25 % osuutta äänioikeuksista
- käyttää muulla tavalla tosiasiallista määräysvaltaa yrityksessä. Määräysvalta voi perustua esimerkiksi osakassopimukseen.

Välillisellä omistuksella tarkoitetaan sitä, että yhtiön omistuksesta tai äänioikeuksista yli 25 % omistaa toinen yritys, jossa luonnollinen henkilö käyttää itsenäistä päätösvaltaa. Itsenäinen päätösvalta tarkoittaa sitä, että henkilö voi tehdä itsenäisesti päätöksiä yrityksessä tai sillä on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yrityksen hallituksen jäsenistä.

Mikäli yhtiöllä on yritysomistajia, omistajat pitää selvittää niin pitkälle, että yritysjärjestelyiden taustalla olevat luonnolliset henkilöt tulevat ilmi, ja mikäli tosiasiallista edunsaajaa ei muodostu omistuksen, äänioikeuksien tai muutoin määräysvallan kautta, tosiasiallisia edunsaajia ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja tai muu vastaavassa asemassa oleva.

Lisäksi asiakkaalta on selvitettävä muita asiakkaan tavoittamista helpottavia tietoja, kuten osoite ja puhelinnumero.

Sähköinen allekirjoitus

Asiakkaan allekirjoittaessa sopimukset sähköisesti vahvoilla sähköisillä tunnistusvälineillä, asiakkaan henkilöllisyys todennetaan sähköisessä kanavassa. Tällöin Asiamiehellä ei ole velvollisuutta todentaa asiakkaan henkilöllisyyttä ennen sopimuksen allekirjoittamista. Asiakas on kuitenkin tunnistettava edellä mainittua ohjetta noudattaen asiakkaan hakiessa rahoitusta Asiamiehen välityksellä.